

Správa o výsledku kontroly 2022

Správa DPH pri dovoze tovaru z tretích krajín – režim 42

Najvyšší kontrolný úrad SR
Ľubomír Andrassy, predseda

Kontrolovali sme

Finančné riaditeľstvo Slovenskej republiky

vzniklo 1. januára 2012 zlúčením colnej správy a daňovej správy. Sídlo má v Banskej Bystrici a vykonáva celoslovenskú pôsobnosť. Hlavným poslaním finančnej správy je efektívnym výberom a správou cla a daní naplňať príjmovú časť štátneho rozpočtu SR a rozpočtu EÚ, ako aj ochrana ekonomických záujmov štátu a EÚ. Finančné riaditeľstvo Slovenskej republiky je rozpočtovou organizáciou zapojenou na štátny rozpočet prostredníctvom kapitoly Ministerstva financií SR. Ku koncu roka 2021 malo 8 655 zamestnancov a disponovalo so schváleným rozpočtom po úprave vo výške viac než 378 miliónov eur.

Ako sme postupovali

Kontrola bola realizovaná podľa príslušných ustanovení zákona o NKÚ SR a štandardov, ktoré vychádzajú zo základných princípov kontroly v rámci medzinárodných štandardov najvyšších kontrolných inštitúcií (ISSAI). Postupovali sme nielen podľa Smernice Rady 2006/112/ES o spoločnom systéme DPH, ale aj podľa zákona č. 222/2004 Z. z. o DPH. Tiež sme prihliadali na Osobitnú správu č. 24/2015 vydanú EDA. Kontrola potvrdila všetky riziká, ktoré NKÚ SR identifikoval v rámci prípravy. Do výkonu kontroly boli zapojení 4 kontrolóri s dlhoročnou praxou. Vedúca kontrolnej skupiny v ostatných 5 rokoch gestorovala kontroly vo finančnej správe.

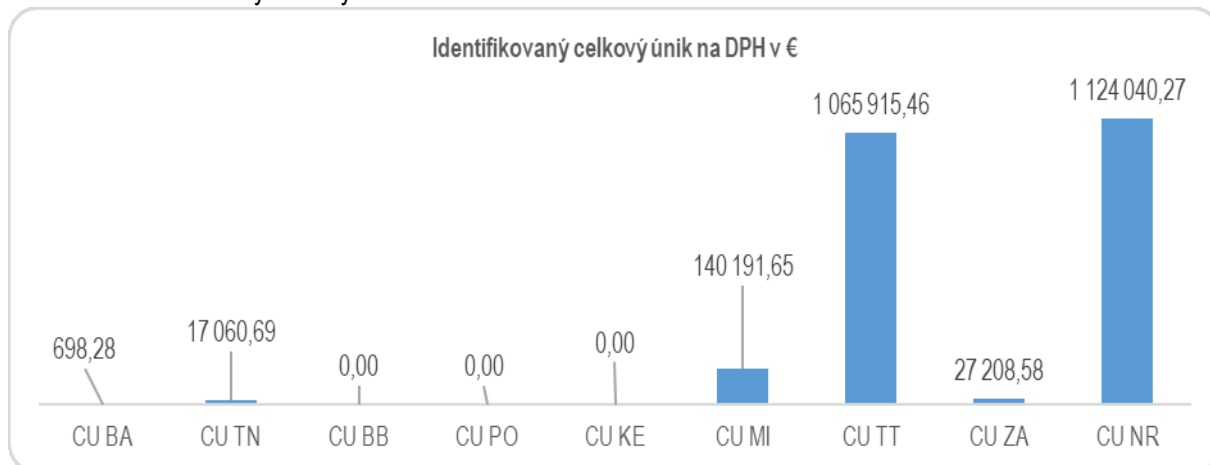
Prečo sme kontrolovali

NKÚ SR sa zameria na špecifický colný režim 42, ktorý dovozca využíva na získanie oslobodenia od DPH za predpokladu, že sa tovar následne prepraví do iného členského štátu EÚ. Daňová povinnosť vzniká v členskom štáte spotreby. V mnohých prípadoch sa tovar premiestňuje (točí) medzi členskými štátmi EÚ bez toho, aby bola zaplatená DPH v ktoromkoľvek z nich. Dodanie tovaru sa často urobí „iba papierovo“ a v skutočnosti ani neopustí územie Slovenska. Na uvedenú problematiku v rámci boja proti daňovým podvodom dlhodobo poukazuje aj OLAF. Finančná správa SR v rokoch 2018 až 2021 **vydala 23 601 rozhodnutí v colnom konaní (CV)**, ktorými bol tovar prepustený do colného režimu 42.

Čo sme zistili

- Vo viacerých prípadoch **bolo zistené porušenie národnej legislatívy**, či už v oblasti rozhodnutí v colnom konaní, ako aj v procese registrácie daňového zástupcu či neplnení si povinnosti platiteľom DPH vo vzťahu k podávaniu SV DPH. Najvypuklejšie porušenia sa týkali nedodržania podmienok colného režimu 42.
- Kontrola identifikovala **viaceré slabé miesta**, ktorými sú predovšetkým **neprepojenosť informačných systémov** medzi CÚ a DÚ, **absencia validácie údajov**, ako aj **chýbajúca krížová kontrola**, ktorou by sa odhalilo prípadné nepredloženie SV, resp. jeho neúplnosť.
- Tiež sa v oblasti medzinárodnej spolupráce potvrdila **zdĺhavá komunikácia** zo strany členských štátov EÚ, na čo poukazuje aj rozsah počtu dní od zaslanie žiadosti až po doručenie výsledku.
- Kontrola zároveň **identifikovala celkový únik na DPH** týkajúci sa CV a SV, ktorý predstavuje **viac než 2,3 milióna eur**, pričom najproblematickejší bol rok 2018. Z toho preukázaný únik na DPH vo finančnom vyčíslení činí sumu 1 074 097,55 eur, čo je 45 % z celkového úniku na DPH v rámci režimu 42.

Graf č. 1 Identifikovaný celkový únik na DPH v eurách v rámci kontrolovaného obdobia

Zdroj: vlastné spracovanie NKÚ SR

Čo odporúčame

NKÚ SR odporúča **Výboru pre financie a rozpočet v spolupráci s FR SR:**

- Realizovať projekt zabezpečujúci prepojenosť informačných systémov medzi CÚ a DÚ **ako aj zavedenie tzv. „systému včasného varovania“**, ktorý by spočíval predovšetkým v on-line validácii údajov každého dovozcu pri prepustení tovaru oslobodeného od DPH z dôvodu povinnosti podať SV DPH. Tiež je nevyhnutné zaviesť automatické systémové porovnanie sumy colnej hodnoty a základu pre DPH z colného informačného systému s údajmi v SV DPH za účelom zamedzenia úniku na DPH.
- Posúdiť potrebu zmeny legislatívy v oblasti DPH, a to sprísnením podmienok týkajúcich sa uvoľnenia zloženej zábezpeky na DPH, zavedenie inštitútu dovyrubenia DPH po ukončení colného režimu 42 ako aj zavedením novej oznamovacej povinnosti platiteľa DPH súvisiacej so vznikom a zánikom plnomocenstva zastupovaného dovozcu.

VÝKON KONTROLNEJ AKCIE

Účel kontrolnej akcie

Účelom kontroly bolo preveriť dodržiavanie podmienok colného režimu voľný obeh s oslobodením od DPH z dôvodu jeho dodania do iného členského štátu (kód režimu 42) a či nastavený systém kontroly a výmeny informácií prispieva k odhaleniu úniku na DPH.

Pred kontrolou boli identifikované riziká: nedodržanie podmienok colného režimu 42, absencia validácie údajov v rámci informačných systémov FS, neprepojenosť informačných systémov medzi CÚ a DÚ, zdĺhavá medzinárodná spolupráca ako aj nezaplatenie DPH v krajine dovozu ani v krajine spotreby.

Kontrola bola vykonaná ako kontrola súladu. Vo FR SR sme komplexne preverili colný režim 42 nielen z pohľadu splnenia podmienok režimu a oslobodenia od DPH, ale aj správnosti a úplnosti údajov uvedených v SV DPH. Preverili sme aj spôsob fungovania validácie údajov v rámci informačných systémov vedených FR SR, či prebiehajúcu administratívnu spoluprácu týkajúcu sa výmeny informácií medzi jednotlivými členskými štátmi EÚ.

Na základe zistených skutočností sme vyhodnotili ako bola dodržiavaná európska a národná legislatíva súvisiaca s colným režimom 42 vrátane SV DPH, či nastavený systém kontroly a výmeny informácií prispieva k odhaleniu úniku na DPH s dôrazom na potrebu prepojenia informačných systémov v podmienkach FS.

Rámec kontrolnej akcie

K metódam a technikám, ktoré boli uplatnené počas výkonu kontroly patrili najmä: štúdium všeobecne záväzných právnych predpisov, interných predpisov, preskúmanie predloženej dokumentácie a dokladov, analýza, prepočty, rozhovor a iné. Kontrolovaným obdobím boli roky 2018 – 2021 a súvisiace obdobia. Výber vzorky bol realizovaný na základe úsudku kontrolóra a stanovených kritérií.

Z dôvodu správneho posúdenia splnenia podmienok colného režimu 42 a následnej povinnosti podať SV DPH sme v kontrole **stanovili nižšie uvedené kritéria** so zreteľom na metódu výberu vzorky, a to:

- 100 % všetkých členských štátov určenia (krajina určenia) a;
- v rámci nich bolo preverených 30 % z celkového počtu všetkých deklarantov za konkrétny členský štát, a to;
- rozhodnutia v colnom konaní (CV) týkajúce sa jedného kalendárneho mesiaca.

Okrem iného sme sa zamerali aj **na jedenásť rizikových deklarantov, resp. dovozcov**. Z dôvodu poskytnutia komplexného obrazu o všetkých dovozoch tovarov sme skontrolovali **508 CV**, čo predstavuje 100 % všetkých CV, ktorými bol v rámci celého kontrolovaného obdobia tovar prepustený do colného režimu 42. V percentuálnom vyčíslení CV týchto rizikových dovozcov predstavujú **takmer tretinu CV** z celkovej reprezentatívnej vzorky.

Tabuľka č. 1 Počet CV v rámci reprezentatívnej vzorky

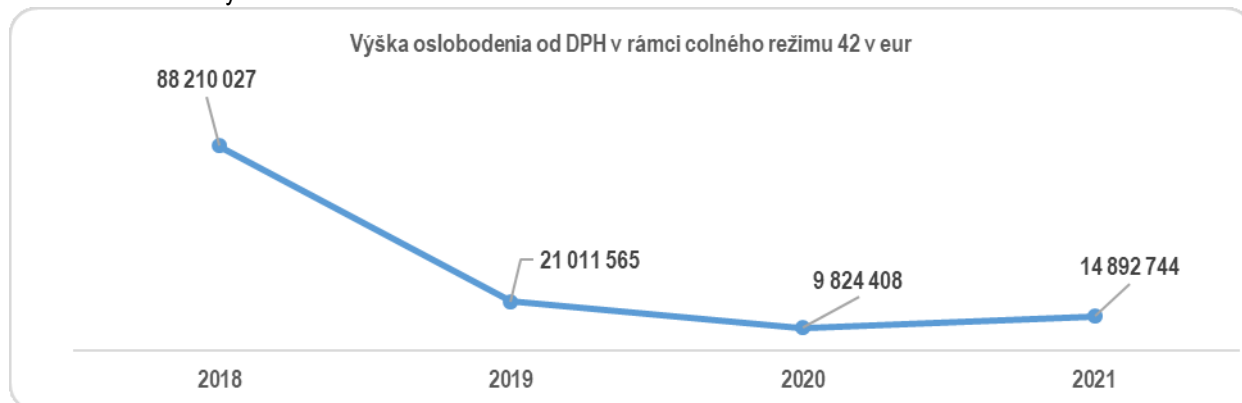
Ukazovateľ	VZORKA CV – colný režim 42								
	CÚ BB	CÚ BA	CÚ MI	CÚ KE	CÚ TT	CÚ ZA	CÚ NR	CÚ PO	CÚ TN
CV celkom	124	5	5 428	2 136	9 551	737	5 532	9	79
CV vzorka	16	3	210	159	604	61	503	8	15
vzorka v %	12,90	60,00	4,40	8,00	6,32	8,27	9,09	88,88	18,99

Zdroj: vlastné spracovanie NKÚ SR

Celková reprezentatívna vzorka **predstavuje 1 579 CV** z celkového počtu 23 601 CV, ktorými bol v rámci kontrolovaného obdobia tovar prepustený do colného režimu 42, čo v percentuálnom vyjadrení predstavuje **viac než 6,69 % zo všetkých CV**.

Grafické znázornenie celkovej výšky oslobodenia od DPH z dôvodu prepustenia tovaru do režimu 42 vyjadrená v eur za roky 2018 až 2021 znázorňuje graf.

Graf č. 2 Celková výška oslobodenia od DPH v rámci colného režimu 42 v eurách

Zdroj: FR SR

V roku 2019 bol v SR **zaznamenaný výrazný pokles** výšky oslobodenia od DPH z dôvodu dodania tovaru do iného členského štátu. Napriek tomu, že porovnaním rokov 2018 a 2020 nastal takmer 90%-tný pokles v počte vydaných rozhodnutí v colnom konaní (CV), vo finančnom vyčíslení sa táto zmena premietla bezmála 10-násobným poklesom výšky oslobodenia od DPH.

Výsledky kontrolnej akcie

Dodržiavanie európskej a národnej legislatívy

V rámci kontroly bolo zistené v niektorých CV nedodržanie podmienok colného režimu 42, ale aj **v 140 prípadoch bol deklarantom zneužívaný colný režim 42** prostredníctvom **fiktívneho dodania tovaru** konečnému príjemcovi. Dovozcovia (koneční príjemcovia) boli zneužití, stali sa obeťami podvodu, iné spoločnosti používali napodobeniny firemných záhlavných pečiatok a nimi potvrdzovali prijatie tovaru u príjemcu. Takto potvrdené doklady o prijatí tovaru u príjemcu následne predkladali príslušnému CÚ, ktorý na ich základe uvoľnil zloženie zábezpeky na DPH. Z takéhoto tovaru nikdy nebola zaplatená DPH v žiadnom členskom štáte EÚ.

Napriek tomu, že v oblasti colného režimu 42 bola vo väčšej miere dodržiavaná európska a národná legislatíva, vo viacerých prípadoch **nebol dostatočne preukázaný výstup tovaru z územia SK**. Síce informácie týkajúce sa odpovedí v rámci medzinárodnej spolupráce **takmer v 90 % poukázali na nedodanie tovaru**, resp. nekontaktnosť daňovníka a FS pristúpila k dovyrubeniu DPH, veľakrát však nevedela zamedziť únikom na DPH pri rizikových dovozoch. Keby bola nastavená tak výmena informácií ako s Maďarskom – prostredníctvom aplikácie HUSKi, v ostatných prípadoch by CÚ nepristúpil k uvoľneniu zloženej zábezpeky na DPH len na základe predloženého dokladu o prevzatí tovaru príjemcom v krajine určenia.

Výmena informácií prostredníctvom HUSKi spočívala v povinnosti zápisu prepusteného tovaru do príslušnej aplikácie, najneskôr do 30 minút od jeho prepustenia. Maďarské colné orgány na základe týchto údajov preverili pohyb dopravného prostriedku ako aj adresu vykládky, resp. dodania tovaru príjemcovi a výsledok preverenia zaznačili do aplikácie HUSKi. Po predložení dokladu preukazujúceho dodanie tovaru do iného členského štátu bol povinný zodpovedný príslušník FS skontrolovať hlásenie (výsledok preverenia) v aplikácii HUSKi a zloženie zábezpeky na DPH uvoľnil až po preverení výsledku hlásenia.

Tiež bolo **v 70 prípadoch** zistené porušenie národnej legislatívy, čo má za následok **nesúlad medzi všeobecne záväzným právnym predpisom a údajmi uvedenými v rozhodnutí v colnom konaní**.

Platitelia DPH v **60 prípadoch** porušili viaceré ustanovenia zákona č. 222/2004 Z. z., a to tým, že **nepodali** riadny resp. dodatočný SV, **nesprávne určili základ dane** pre výpočet DPH, v SV **uviedli nesprávne** resp. nepravdivé údaje alebo si nesplnili iné povinnosti vyplývajúce z príslušného zákona.

Zistené nedostatky v rámci kontroly indikujú **potrebu posúdenia zmeny legislatívy** v oblasti zákona č. 222/2004 Z. z., a to sprísnením podmienok týkajúcich sa uvoľňovania zloženej zábezpeky na DPH. Zavedenie podmienky uvoľnenia zábezpeky, resp. zákonnej povinnosti pre dovozcu predložiť doklad preukazujúci podanie SV v členskom štáte určenia vrátane dokladu o zaplatení DPH. A tiež potreba zavedenia „inštitútu dovyrubenia DPH po ukončení colného režimu 42“, ktoré by v nemalej miere prispelo k eliminácii únikov na DPH.

Identifikovaný únik na DPH

Kontrolou bol na základe predložených dokladov **identifikovaný celkový únik na DPH** týkajúci sa CV a SV, ktorý **predstavuje viac než 2,3 mil. eur**, pričom najproblematickejší bol rok 2018. Z toho **preukázaný únik na DPH** vo finančnom vyčíslení činí sumu **1 074 097,55 eur**, čo je 45 % z celkového úniku na DPH. Táto DPH nebola zaplatená ani v krajine dovozu (SK) ani v krajine určenia (viaceré členské štáty). Kontrola identifikovala aj **riziko možného úniku na DPH** vo výške **1 301 017,38 eur**.

Za **preukázaný únik na DPH** sa považuje:

- výška oslobodenia od DPH **súvisiaca s výsledkom medzinárodného preverenia**, ktorá sa týkala konkrétného deklaranta resp. dovozcu a ním prepustených tovarov do colného režimu 42 na základe CV, resp. výsledku medzinárodného preverenia týkajúceho sa iného CV, ktoré má významný vplyv aj na ostatné CV.

Za **identifikované riziko možného úniku na DPH** sa považuje:

- výška oslobodenia od DPH pri CV, ktorými bol prepustený tovar do colného režimu 42 **bez medzinárodného preverenia**, resp. bez vplyvu predošlého výsledku medzinárodného preverenia týkajúceho sa iného CV.

Tabuľka č. 2 Sumárny prehľad celkovej výšky úniku na DPH v eurách za kontrolované obdobie

CÚ a príslušní platitelia DPH	CU BA	CU TN	CU BB	CU PO	CU KE	CU MI	CU TT	CU ZA	CU NR
únik na DPH z CV	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	864 953,07	0,00	941 846,53
z toho:									
preukázaný únik na DPH	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	162 055,35	0,00	912 042,20
identifikované riziko úniku na DPH	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	702 897,72	0,00	29 804,33
únik na DPH zo SV	698,28	17 060,69	0,00	0,00	0,00	140 191,65	200 962,39	27 208,58	182 193,74
SPOLU	2 375 114,93 eur								

Zdroj: vlastné spracovanie NKU SR

Identifikovaný možný únik na DPH **vo výške 568 314,24 eur** sa týka aj SV, a to buď nepodania riadnych, resp. dodatočných SV alebo nesprávneho určenia základu dane na výpočet DPH. V percentuálnom vyjadrení **viac než 44 %** z celého identifikovaného rizika možného úniku na DPH predstavuje práve **únik z dôvodu nepodania riadneho, resp. dodatočného SV**.

Tabuľka č. 3 Vývoj celkovej výšky identifikovaného úniku na DPH podľa jednotlivých rokov v eurách

Ukazovateľ	2018	2019	2020	2021
únik na DPH z CV	1 806 799,60	0,00	0,00	0,00
z toho:				
preukázaný únik na DPH	1 074 097,55	0,00	0,00	0,00
identifikované riziko možného úniku na DPH	732 702,05	0,00	0,00	0,00
únik na DPH zo SV	308 519,20	114 922,31	48 857,23	96 016,59
SPOLU	2 115 318,80	114 922,31	48 857,23	96 016,59

Zdroj: vlastné spracovanie NKU SR

Kontrolná skupina NKÚ SR v roku 2018 identifikovala celkovú výšku úniku na DPH vo finančnom vyčíslení 2 115 318,80 eur. V nasledujúcich rokoch bol **zaznamenaný výrazný pokles** identifikovaného úniku na DPH, čo bolo spôsobené prijatím opatrení zo strany vedenia FR SR.

Počnúc rokom 2019 kontrola nepotvrdila v rámci reprezentatívnej vzorky ďalšie úniky na DPH súvisiace s CV. Porovnaním rokov 2018 a 2021 nastal takmer 95,46%-ný pokles identifikovaného úniku na DPH. V rokoch 2019 až 2021 sa vyčíslený únik na DPH týkal už iba SV (nepodaný SV, nesprávne určený základ dane, atď.)

Nastavenie systému kontroly a výmeny informácií

FS má vo svojej organizačnej štruktúre viaceré útvary, ktoré **sa zaoberajú analýzou rizika**. Ako jediná organizácia vo všetkých prípadoch v rámci medzinárodného preverenia **disponovala potrebnými informáciami**, ktoré mohli viesť k včasnému odhaleniu úniku na DPH.

Tým, že žiadna európska a národná legislatíva neukladá colným orgánom povinnosť zasielať „Podnety inému členskému štátu“ **nemôže byť prekážkou, aby účinne prebiehala** medzinárodná výmena informácií v tak závažnej oblasti ako je „colný režim 42“ a s ním súvisiace zaplatenie DPH.

Ak by **FS pristúpila k spracovaniu** „Súhrnnej správy“, ktorá by komplexne poskytovala obraz o všetkých dovozoch tovarov rizikového dovozcu, a bola by v rámci medzinárodnej výmeny informácií operatívne zaslaná príslušnému orgánu v členskom štáte určenia, mohla FS **vo veľkej miere prispieť k odhaleniu únikov na DPH**. **Útvary zaoberajúce sa analýzou rizika** v podmienkach FS **by mali mať za povinnosť operatívne informovať** príslušné členské štáty o možnom riziku neodvedenia DPH v krajine určenia. Správca dane v členskom štáte určenia **nemal vedomosť** o tom, či bol tovar prepustený do colného režimu 42 v inom členskom štáte EÚ, a teda ani nemohol vedieť, kto mal podať SV a v akej výške. Obdobná situácia je aj na Slovensku, pretože DÚ tým, že nie sú prepojené informačné systémy, tiež **nemal vedomosť** o zdaniteľných osobách resp. daňových zástupcoch, ktorí boli povinní podať SV a s akým základom dane na výpočet DPH.

FS svojou informačnou nečinnosťou **nedostatočne reagovala na daný problém**. Takto nastavený systém kontroly a výmeny informácií **vykazuje značné medzery** (nedostatky) **čo neprispieva k odhaleniu ďalších únikov na DPH**. Dovozcovia len využívali nedokonalosť systému.

Kontrola odhalila rovnaké nedostatky ako boli identifikované aj v Osobitnej správe č. 24/2015 vydanéj EDA. V roku 2015 EDA vydala „Osobitnú správu č. 24/2015 – Boj proti podvodom v oblasti DPH vnútri Spoločenstva“, ktorá súvisela s vykonaným auditom vo vybraných členských štátoch (SK nebolo predmetom auditu). Výsledok auditu poukazuje na nedostatočne účinný systém EÚ v oblasti DPH a s ním nevyhnutnú potrebu prijatia ďalších právnych opatrení, ktoré majú implementovať jednotlivé členské štáty. Osobitná správa sa **týka aj colného režimu 42**, kde boli identifikované nielen neúčinné krížové kontroly colných údajov a údajov o DPH zo SV (CÚ nezasielajú potrebné údaje DÚ), ale aj nedostatočnej medzinárodnej výmeny informácií o rizikových dovozcoch v rámci colného režimu 42. Odporučila členským štátom EÚ prijať opatrenia ako aj navrhnúť zmeny právnych predpisov, ktoré by umožnili účinné krížové kontroly ako aj zasielanie údajov o rizikových dovozcoch príslušným členským štátom EÚ.

Medzinárodná spolupráca

V rámci kontroly bola preverená aj oblasť týkajúca sa medzinárodnej spolupráce. Medzinárodná spolupráca prebieha v dvoch systémoch, a to prostredníctvom **vzájomnej pomoci** (CÚ) a **administratívnej spolupráce** na účely DPH (DÚ). Existencia týchto dvoch systémov medzinárodnej spolupráce ako aj **zdlhavá medzinárodná spolupráca** týkajúca sa členských štátov EÚ často bráni súvislej a efektívnej komunikácii medzi členskými štátmi, čo v konečnom dôsledku sťažuje výber DPH v členskom štáte – krajine určenia, resp. spotreby.

Tabuľka č. 4 Sumárny prehľad ukazovateľov v oblasti medzinárodnej spolupráce prostredníctvom vzájomnej pomoci

Colný úrad	CU BA	CU TN	CU BB	CU PO	CU KE	CU MI	CU TT	CU NR	CU ZA
medzinár. spolupráca	2	0	1	4	0	37	78	31	0
počet dní preverenia	240	0	420	57-138	0	15-238	99-312	138-372	0

Zdroj: vlastné spracovanie NKU SR

V rámci kontroly sa v oblasti medzinárodnej spolupráce **potvrdila zdĺhavá komunikácia zo strany jednotlivých členských štátov EÚ**, na čo poukazuje aj na rozsah počtu od 15 do 420 dní od zaslania žiadosti až po doručenie konečného výsledku.

Naopak kontrolóri **pozitívne hodnotia nastavený systém medzi HU a SK**, a to prostredníctvom aplikácie HUSKi, kde v priemere do niekoľkých dní je doručená spätná informácia o dodaní tovaru do krajiny určenia HU. Takto nastavený systém výmeny informácií **najmenej medzi krajinami V 4** by operatívne prispel k eliminácii úníkov na DPH.

Tabuľka č. 5 Prehľad výmeny informácií prostredníctvom administratívnej spolupráce

Rok	Výmena informácií zo zahraničia	Výmena informácií do zahraničia	Spolu
2018	2 228	2 663	4 891
2019	2 160	2 293	4 453
2020	1 842	1 945	3 787
2021*	-	-	-
SPOLU	6 230	6 901	13 131

Zdroj: Výročná správa FS SR za rok 2018, 2019 a 2020 ; * údaj nie je k dispozícii

Najväčšia výmena bola realizovaná s Českom, Maďarskom, Poľskom a Nemeckom, pričom informácie vymieňané s týmito krajinami tvoria až 78 % z celkovej výmeny informácií v oblasti DPH. Z celkového počtu zaslaných žiadostí o výmenu informácií ako aj počtu prijatých žiadostí zo zahraničia v oblasti DPH vybavoval v rokoch 2018 – 2020 najviac prípadov DÚ BA a DÚ NR.

Validácia údajov a prepojenosť informačných systémov finančnej správy

V podmienkach FS sa oslobodením od DPH z dôvodu jeho dodania do iného členského štátu zaoberajú dva útvary. **CÚ** v čase prepustenia tovaru do colného režimu 42 oslobodia tovar od DPH za predpokladu, že sú splnené zákonné podmienky a **DÚ** pri povinnosti podať v lehote stanovenej zákonom SV DPH a následnej verifikácii údajov. **Účinná kontrola zlyháva** tým, že neprebíha kontinuálna výmena informácií a organizačné útvary nie sú prepojené informačným systémom.

Napriek tomu, že tieto organizačné útvary patria do pôsobnosti FS, **nemajú on-line prepojené informačné systémy** čím **absentuje validácia údajov**. Základné informácie z colného konania **nie sú automaticky k dispozícii** príslušnému DÚ. Z tohto dôvodu **DÚ nedisponuje v reálnom čase informáciou**, či bol konkrétnemu dovozcu prepustený tovar oslobodený od DPH z dôvodu jeho dodania do iného členského štátu, s akým základom dane z DPH, prípadne výškou oslobodenia od DPH. Dovožca síce má zákonnú povinnosť podať SV DPH, nakoľko DÚ absentujú základné informácie o základe dane z DPH, deklarované údaje v SV nemusia byť úplné, resp. pravdivé.

Absentujúce procesy v danej oblasti poukazujú na skutočnosť, že zlúčenie colnej správy s daňovou správou prostredníctvom **UNITAS-u** nesplnilo očakávanie, pretože pri zavádzaní nových informačných systémov neprišlo k zlúčeniu, resp. prepojeniu vyššie uvedených informačných systémov vrátane ich databáz.

FS **by mala zvážiť zabezpečenie prepojenosti** informačných systémov medzi CÚ a DÚ ako aj zavedenie tzv. „systému včasného varovania“, ktorý by spočíval predovšetkým v on-line validácii údajov sa každého dovozcu, ktorý prepustí tovar oslobodený od DPH z dôvodu povinnosti podať SV DPH.

Tiež je **nevyhnutné zaviesť automatické systémové porovnanie** colnej hodnoty a základu pre DPH z colného informačného systému s údajmi deklarovanými v SV za účelom zamedzenia úniku na DPH.

Záver

Kontrolnou akciou chcel NKÚ SR poukázať na to, že hoci CÚ a DÚ patria pod finančnú správu, absentujúcou validáciou údajov ako aj neprepojenosťou informačných systémov **zlyháva účinná kontrola zamedzenia úniku na DPH**. Útvary zaoberajúce sa analýzou rizika neinformovali príslušné členské štáty o možnom riziku neodvedenia DPH v krajine určenia. Takto nastavený systém kontroly a výmeny informácií **vykazuje značné medzery** (nedostatky) **čo neprispieva k odhaleniu ďalších únikov na DPH**.

Z týchto dôvodov nastala **nevyhnutná potreba zavedenia tzv. „systému včasného varovania“** či **uloženia povinnosti** útvaram zaoberajúcim sa analýzou rizika **operatívne informovať členské štáty** o možnom riziku neodvedenia DPH v krajine určenia, čím by sa predchádzalo úniku na DPH.

V oblasti medzinárodnej spolupráce sa potvrdila **zdĺhavá komunikácia zo strany jednotlivých členských štátov EÚ**, na čo poukazuje aj rozsah počtu od 15 do 420 dní od zaslania žiadosti až po doručenie konečného výsledku. Naopak NKÚ SR **pozitívne hodnotí nastavený systém medzi Maďarskom a Slovenskom**, a to prostredníctvom aplikácie HUSKi. Takto nastavený systém výmeny informácií najmenej medzi krajinami V 4 by operatívne prispel k eliminácii únikov na DPH.

Tiež bolo zistené **porušenie podmienok colného režimu 42**, čo má za následok nedodržanie národnej legislatívy. Kontrola **identifikovala aj celkový únik na DPH** týkajúci sa CV a SV vo výške **viac než 2,3 mil. eur**.

Kontrola odhalila rovnaké nedostatky ako boli identifikované aj v Osobitnej správe č. 24/2015 vydanéj EDA. Jedná sa nielen o neúčinné krížové kontroly colných údajov a údajov o DPH zo SV (CÚ nezasielajú potrebné údaje DÚ), ale aj o nedostatočnú medzinárodnú výmenu informácií o rizikových dovozcov v rámci colného režimu 42.

Reakcia kontrolovaného subjektu

Vypracovaný protokol o výsledku kontroly predložili kontrolóri NKÚ SR štatutárnemu orgánu kontrolovaného subjektu na oboznámenie sa s jeho obsahom a na prípadné vznesenie námietok voči jeho pravdivosti, úplnosti a preukázateľnosti kontrolných zistení. Kontrolovaný subjekt vzniesol voči kontrolným zisteniam dve námietky. Prvá námietka sa týkala zjavnej nesprávnosti pri uvedení ustanovenia § 69a ods. 3 zákona č. 222/2004 Z. z. Druhá námietka smerovala k novým skutočnostiam, ktoré vyplynuli počas výkonu kontroly, a týkala sa úpravy colného informačného systému, na čo už NKÚ SR poukázal v minulej kontrole z roku 2019. **Námietky boli opodstatnené** a zapracované do „Dodatku č. 1 k protokolu o výsledku kontroly“.

Kontakt

Najvyšší kontrolný úrad SR

Priemyselná 2
824 73 Bratislava 26
☎ +421 250 114 911
✉ info@nku.gov.sk

Finančné riaditeľstvo Slovenskej republiky

Lazovná 63
974 01 Banská Bystrica
☎ +421 248 273 200
✉ info@financnasprava.sk

Zoznam použitých skratiek

SKRATKA / SKRÁTENÉ POMENOVANIE	VÝZNAM
CÚ	colný úrad
CÚ BB	Colný úrad Banská Bystrica
CÚ BA	Colný úrad Bratislava
CÚ KE	Colný úrad Košice
CÚ MI	Colný úrad Michalovce
CÚ NR	Colný úrad Nitra
CÚ PO	Colný úrad Prešov
CÚ TN	Colný úrad Trenčín
CÚ TT	Colný úrad Tmava
CÚ ZA	Colný úrad Žilina
CV	colné vyhlásenie
EDA	Európsky dvor audítorov
DPH	daň z pridanej hodnoty
DÚ	daňový úrad
DÚ BA	Daňový úrad Bratislava
DÚ NR	Daňový úrad Nitra
EÚ	Európska únia
FR SR	Finančné riaditeľstvo Slovenskej republiky
FS	finančná správa
NKÚ SR	Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky
OLAF	Európsky úrad pre boj proti podvodom
SK	Slovenská republika
SV	súhrnný výkaz DPH
zákon č. 39/1993 Z. z.	zákon č. 39/1993 Z. z. o Najvyššom kontrolnom úrade Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov
zákon č. 222/2004 Z. z.	zákon č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty